

WIADOMOŚCI POLSKIE

Prywatny informator periodyczny
dla uchodźstwa Polskiego.

Nr.3

Stockholm, dnia 24 października 1940 roku.

.....!Gotując się do przyszłości, potrzeba zwracać się myślą w przeszłość, ale o tyle tylko, o ile człowiek gotujący się do przekroczenia rowu, wraca się w tył, aby się tem lepiej rozpędzić!...

/Z Księgi Narodu Polskiego i Pielgrzymstwa Polskiego
Adama Mickiewicza./

Londyn, dnia 18 października 1940 r.

Ks. Kentu przesłał na ręce Wodza Naczelnego gen. Sikorskiego podziękowanie za gościnność z jaką był przyjmowany przez lotników polskich. W liście ks. Kentu podkreślił jak wysoko Wielka Brytania ceni sobie bohaterską współpracę Polskich Sił Zbrojnych.

W odpowiedzi na ten list gen. Sikorski wystosował do ks. Kentu pismo w którym dziękuje w imieniu Armji Polskiej za serdeczny stosunek władz i ludności wielkiej Brytanji do polskich żołnierzy i wyraża wiarę w zwycięski koniec walk.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Władysław Raczkiewicz wygłosił z okazji 123 rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki radiowe przemówienie do Polaków w Stanach Zjednoczonych.

"Dzień 15 października jest dniem łączności naszej Ojczyzny ze Stanami Zjednoczonymi A.P." - powiedział na wstępie Prezydent jest to dzień w którym mija 123 lata od śmierci wspólnego bohatera obu Narodów. Żadna inna postać nie charakteryzuje tak dobrze ideowej wspólnoty Polski i St. Zj., nikt inny nie jest tak świetnym przykładem wkładu Polski do dziejów Nowego Świata. Wódz zmagającego się z odwiecznym wrogiem Narodu Polskiego, walczącego o swą wolność stał się jednocześnie bohaterem drugiego wielkiego społeczeństwa, również walczącego o swą wolność i najświętsze prawa. Tadeusz Kościuszko jest więc najlepszym reprezentantem wolnościowych tradycji obu Krajów.

Ta wspólnota ideowa przetrwała do dziś dnia, jej wyrazem jest przeciwstawienie się obu Narodów podbojowi Europy, planowanemu przez tyranję. Legenda Kościuszkowska i świadomość tej właśnie wspólnoty dała w 1920 roku podstawę pod stworzenie słynnej amerykańskiej Ochotniczej Eskadry Lotniczej im. T. Kościuszki, której tradycję podjął w obecnej wojnie słynny już na cały świat Warszawski Dywizjon Myśliwski im. Tadeusza Kościuszki, znany pod owianą nimbem chwały nazwą "Eskadry 303". Po dziś dzień jest więc imię bohatera symbolem chwały i motorem działania ludzi odważnych i peźnych poświęcenia dla idei wolności.

"Dla was rodacy", zakończył Pan Prezydent, "czyny i życie Kościuszki i Puławskiego są najlepszym drogowskazem dla pracy dla Stanów Zjednoczonych, których jesteście obecnie obywatelami i jednocześnie dla kraju Ojców waszych, o którym nam zapominać nie wolno, dla Polski."

Premjer Sikorski wygłosił w dniu 20 października b.r. w radio przemówienie dla słuchaczy angielskich, którego główne ustępy są następujące: "od przeszło dwóch miesięcy szaleje nad Londynem wielka bitwa powietrzna. Podjął ją swiadomie Hitler aby w tempie błyskawicznym złamać nasz opór ukarać nas i zmusić do kapitulacji. Dotychczasowym wynikiem tych usiłowań jest przegrana lotnictwa Marszałka Goeringa, które Niemcy uważali za niezwykłą. Pokrzyżowała ona znane plany Hitlerowskie, zmuszając Niemców do szukania rostrzygnięcia na innym terenie operacyjnym, a przede wszystkim do podjęcia przygotowań do wojny długotrwałej

o której myśl sama przejmowała ich prawdziwą grozą, walki to ujawniły ponadto po naszej stronie celową organizację wojny i wykazały wspaniałego ducha wojennego jakim się wyróżniają narody Anglosaskie. Spotykam stale i na każdym kroku w Wielkiej Brytanji tak wiele dowodów ofiarności obywatelskiej połączonej z dumną decyzją obrony, że zmusza mnie to do złożenia szczerego hołdu ludowi Angielskiemu. Bez różnicy warstw społecznych jest on na wysokości zadania. Od króla i Jego najbliższych poczynawszy poprzez rząd Churchilla i angielskiej siły zbrojne do warst robotniczych włącznie wszyscy wykazują czynem wspaniałą dyscyplinę, solidarność i decyzję przeprowadzenia walki a. do zwycięstwa. Będzie ona naszym udziałem chociażby dlatego że ta wojna jest wojną o wybitnym piętnie psychologicznym. Przed rokiem Polska w sojuszu z Wielką Brytanią wystąpiła z bronią w rękę ze złem hitlerowskim. My Polacy znaleźliśmy już wtedy doskonale rozmiar sił destrukcyjnych jakie reprezentuje trzecia Rzesza. W roku 1939 okazaliśmy się niestety za słabi, lecz głównie dlatego, że ustalone w Wersalu granice zachodnie Polski nie nadawały się do obrony. Nie mogliśmy przeto sprostać zadaniu jakie wyznaczyły nam dzieje. Gdy zaś bastion nasz upadł nawała hitlerowska rozlała się po Europie niosąc wszystkiemu co szlachetne i ludzkie zaturę i zniszczenie, grożąc zalewem totalistycznym całemu światu. Od niejakiego czasu żołnierze Polscy biją się w waszym kraju. Jesteśmy dumni że Polskie eskadry bronią Londynu i że biorą udział w wyprawach brytyjskich na kontynent, że zreorganizowane wojska lądowe obejmują bardzo poważny odcinek operacyjny podczas gdy inna część polskich sił zbrojnych staje w Egipcie obok wojsk sojusznika, że nasza marynarka wojenna bije się w wytwale obok waszych sił morskich. Wiem że walczymy o Europę nową, o odmiennym od dotychczasowego a lepszym i sprawiedliwszym dla wszystkich narodów społeczeństwie oraz klas, strój politycznym. Ze bijemy się o pokój trwały. Pragnę więc gorąco aby chwila dzisiejsza pogłębiła przyjaźń Polsko-Brytyjską, która wytrzyma nietylko próbę wojny ale i daleko cięższą, próbę pokoju."

K r o n i k a

od dnia 14 do 23 października 1940 r.

- 14 Komunikat angielski o bitwie morskiej, jaka się odbyła w nocy dn. II b.m. w pobliżu Malty podaje że toczyła się walka tylko pomiędzy przednimi strażami flot, gdyż flota włoska po stwierdzeniu się Angielskich uciekła z pola walki. Straty włoskie wynoszą 3 torpedowce względnie kontrtorpedowce, w tym jeden najnowsze go typu. Straty angielskie: jeden krążownik uszkodzony który o własnych siłach przybył do portu macierzystego. Prasa Szwedka donosi, że Niemcy urządzają nad Czarnym Morzem w pobliżu Konstancy, bazę floty, Włosi zaś bazę dla hydroplanów. w Mamaia. Niemcy mogli by Dunajem przeprowadzić do Morza Czarnego pewną ilość śmigaczy, zdaniem niektórych gazet szweskich nawet łodzie podwodne. Taka baza morska zagrażałaby Sowiecom i Turcji. Jugosłowiański Premjer Cetkowicz wygłosił przemówienie radiowe do narodu, w którym zapowiadałkę z każdym napastnikiem, któryby naruszył granice Jugosławji. Londyn donosi o silnej koncentracji wojsk rosyjskich nad granicą Rumuńską. Dowództwo objął Marszałek Tłaszenko.
- 15 Sowiecki urząd Tass donosi, że Sowiety nie były uprzedzone o zamiarze Niemców wkroczenia do Rumunji. W Rumunji wybuchły pożary w niektórych szybach naftowych.
- 16 Nad Szwecją zauważono 4 samoloty Niemieckie. Wyprawa floty angielskiej pod Dunkerkę i zbobardowanie okrętów niemieckich, znajdujących się w porcie. Anglicy wracają bez strat. Berlin dementuje wczorajszą wiadomość Tassa o nieuprzedzeniu Rosji o zamiarze inwazji do Rumunji.
- 17 W Hiszpanji min. Suner, który niedawno bawił przez blisko trzy tygodnie w Berlinie i Rzymie, zamianowany został Ministrem Spraw Zagranicznych. Angielski Minister Wojny Eden przeprowadza inspekcję wojs w Egipcie. Prasa Szwedka donosi, że produkcja samolotów w Staanach Zjednoczonych wynosi obecnie miesięcznie 950, w styczniu wynosić będzie conajmniej 1250. Propaganda Niemiecka rozgłasza wiadomość o rzekomo bliskim przesileniu Rządowem w Anglii. Ma zostać utworzony nowy Rząd, który by był gotów pertraktować o pokój. Wiadomości tej nie potwierdzają korespondenci państw neutralnych. Świadczy ona o zniecierpliwieniu w Niemczech z powodu niewielkich sukcesów militarnych

- w Anglii i potrzebie karmienia narodu niemieckiego obietnicami./
- 18 Otwarcie granic Burmy do Chin .Pierwszego dnia 200 samochodów z bronią przeszło granicę.
Zmiana w Sztacie Admiralicji w Anglii.Szefem mianowany został Adm. Sir Henryk Harwood ,który dowodził w roku ub.akoją przeciwko krążownikowi "Graf Spee".
Wprowadzenie we Francji przez Rząd w Vichyustaw antyżydowskich .
Ustawa przewiduje możliwość internowania żydów nie będących obywatelami Francji.
- 19 Prasa Szwedka donosi o silnej koncentracji wojsk Tureckich nad Europejską granicą Turcji.Ilość wojsk Tureckich w tym rejonie ocenia się na 500.000.
- 20 Opublikowano Białą Księgę Norweską ,z której wynika, że w dniu 3 czerwca r.b. Rząd Norweski uczynił za pośrednictwem Rządu Szwedzkiego propozycje zawarcia rozejmu i podziaku Norwegji.Rząd Niemiecki nie odpowiedział na te propozycje .
- 21 Premier Angielski Churchill wygłosił przemówienie przez radio do narodu Francuskiego ,w którym między innymi powiedział:Anglicy nigdy niezapomną ,jake więzy łączą ich z Francją .Anglicy walczą i walczyć będą o wolność Europy ,aby dzielne narody były sprawiedliwie traktowane i aby zatryumfowała wielka sprawa,dla której Anglia z Francją wspólnie podniosły oręż.Dzisiaj w roku 1940 ,tak jak i zawsze dotąd nie bacząc na straty poniesione ,jesteśmy panami na morzu .I roku 1941 będziemy również panami powietrza .Nie zapominajcie co to znaczy: to oznacza bardzo dużo... Następnie powiedział Churchill ,że Alzacja i Lotaryngja mają znów być pod panowaniem Niemieckim ,Nicea,Savoja i Korsyka Napoleonska mają być oderwane od ziemi Ojczystej ,a to wszystko wedłóg knowań Hitlera i Musolliniego planujących rozkawałkowanie Francji i Imperium Francuskiego.Ale to jeszcze nie wszystko:cały naród Francuzów musi zniknąć z powierzchni ,życie Jego i przyszłość mają być zmiażdżone,źródła kultury Francuskiej i natchnień Francuskich mają być na całym świecie zduszone.Francuzi-powiedział Churchill uzbójcie serca wasze na nowo i zanim to nie będzie za późno.Wzdragam się przed samą myślą, że dusza Francji mogła by umrzeć i że Francja może stracić na zawsze swoje miejsce wśród wielkich narodów świata . Jeżeli nam pomoc nie możecie- to przynajmniej nie przeszkadzajcie... Nadejdzie dzień,kiedy będziecie mogli i będziecie musieli wzmocnić ramię,które za was walczy.Liczymy na to , że Francuzi,gdziekolwiek się znajdują ,zagrzewają swe serca każdym naszym sukcesem w powietrzu na morzu ,a nadejdzie dzień ,gdy i na lądzie.Churchill zakończył przemówienie swe słowami: dobranoc,spijcie dobrze,zbierajcie swe siły na świt ,bowiem świt ten nadejdzie.Swyt ten będzie promieniejący dla męźnych ,pogodny dla niezachwianych i pełen chwały zabłyśnie nad grobami bohaterów.Następnie Churchill wzniósł okrzyk na cześć Francji i tych męźnych narodów,które dążą do przestają do odzyskania utraconego dziedzictwa ojców swoich.
- 22 B.minister Józef Beck został zaaresztowany w Bukareszcie pod zarzutem usiłowania ucieczki.Zaaresztowano również kilku członków Ambasady RP. w Bukareszcie,rzekomo pod zarzutem uprawiania sabotażu .
- 23 Spotkanie Hitlera z Lwałem w Paryżu ,podobnow związku z zawarciem pokoju pomiędzy Francją a państwami osi.

W Chinach toczą się wzmożone walki między wojskami Japońskimi a wojskami wolnych Chin.Wiadomości jakie nadchodzą,są sprzeczne.Niewątpliwie wskutek otworzenia granicy Burmy stan materjałowy Armji Chinskiej znacznie się poprawi.Japończycy starają się przeszkodzić zaopatrzeniu Chin w angielskie i amerykańskie materjały wojenne przez bombardowanie dróg,wiodących z Burmy do Chin.Prasa Japońska w dalszym ciągu ostro atakuje Anglię.W prasie Angielskiej wszystkich odcieni politycznych pojawiają się ostre artykuły przeciwko Japonji.Równocześnie pojawiają się pogłoski ze źródeł Japońskich o bliskim zakończeniu walk w Chinach i zawarciu pokoju.

Ofensywa włoska w Egipcie utknęła na miejscu.

W dalszym ciągu mnożą się wiadomości o trudnościach rządu Petaina we Francji i rozwijającej się agitacji na rzecz akcji Gen. de Gaulle.

W Madrycie odbyło się kilka rozmów Angielskiego Posła z Ministrem Spraw Zagranicznych Senerem i Gen.Franco.

W prasie szwedzkiej pojawiły się w ostatnim czasie sensacyjne wiadomości o dużej skuteczności bombardowania Londynu i inne podobne, podawane przez S.T.B./Skandinavisk Telegram Byrå/.Okazało się że S.T.B.

pow. Jędrzejowskim wobec niedostarczenia przez niektórych rolników wyznaczonych kontyngentów zbóż chlebowych na nakazany termin 30.9.b.r. władze powiatowe zarządziły przymusowy omót bez odszkodowania. Zarządzenie to tłómaczy "Kurier Częstochowski" koniecznością zapewnienia zaopatrzenia ludności miejskiej w chleb."

Władze okupacyjne kontynuują w t.zw.Gen.Gub.polską akcję komasacyjną. w r.b. komasacji podlega 69.731 ha.

Do dnia 31.10.b.r.nają być zgłoszone do Wydziku Dewizowego Banku Emisyjnego w Polsce następujące prawa najatkowe:

- a.dług obywateli miejscowych wobec zagranicy,
- b.własność nieruchomości i przedsiębiorstw w Generalnej Gubernii oraz udziały w tychże.
- c.pretensje obywateli miejscowych wobec zagranicy.
- d.własność nieruchomości i przedsiębiorstw zagranicą oraz udziały w tychże.
- e.własność zagranicznych papierów wartościowych.

Polscy robotnicy w Niemczech otrzymują karty odzieżowe w następującej wysokości:robotnicy z terenów włączonych do Niemiec -105 pt.roczenie, robotnicy z tak zw.Generalnej Gubernii -75 pt./ubranie można nabyć na 100 punktów,koszule na 15 pt./

w najbliższych dniach rozpocznie się budowa dwóch autostrad: Berlin - Łódź,Wrocław - Gdańsk,które się będą krzyżować w okolicach Poznania.

R o s y j s k a o k u p a c j a .

Z dniem 1.10 b.r. weszła w życie umowa niemiecko - sowiecka o towarowym ruchu kolejowym.Jako punkty graniczne ustalono:Kretynga,Landszargen,Ejtkuny,Prostki,Łaskinia,Platerów,Brześć n/Bugiem i Przemyśl.

Ruch osobowy z t.zw.Gen.Gubern.odbywa się na linii warszawa - Białystok, Mińsk - Moskwa.

Sowiecki państwowy instytut wydawniczy/Goslityzdat/zamierza wydać w r.1941 ,4-tomowy zbiór dzieł Mickiewicza,poza tem utwory Wandy Wasilewskiej-/zaliczonej w poczet pisarzy sowieckich/ oraz zbiór litewskich legend i bajek/Izwiestja/ .

W Białymstoku otwarto sesję Akademii Nauk B.S.S.R. poświęconej 1-ej rocznicy "oswobodzenia Białorusi Zachodniej".Uczestnicy sesji wybierają się do puszczy Białowieskiej z wycieczką.

Na 15.12.b.r. wyznaczono wybory do rad okręgowych, rejonowych, miejskich i wiejskich w okręgach wołyńskim, Drohobyckim, Lwowskim, Rówieńskim, Stanisławowskim, Parnopolskim Baranowickim, Białostockim, Brzeskim, Pińskim i Pińskim/Izwiestja/ .

Pisarze Litewscy tłómaczą na litewski wybitniejsze dzieła pisarzy sowieckich./prawda/.Jak pisze"prawda","w celu likwidacji analfabetyzmu" utworzono w okręgu Lwowskim 1362 szkoły dla 46.000 analfabetów....

" G a d u l s t w e m s z k o d z i s z P o l s c e "

Każda katastrofa w dziejach narodu wywołuje zywse w społeczeństwie tego narodu silną reakcję.Reakcją to jest szukanie winnych katastrofy.Im katasrofa jest większa,tem reakcja silniejsza,t.j.szukanie winnych zacieklejsze i bezwzględniejsze.Jest to zjawisko stare jak świat-znacznie starsze od epoki,gdy Kserkses kazał odwizżyć morze za to ,ze zatopiło okręty Perskie.

w ciągu ostatniego dwuwieczna naród Polski przeszedł szereg ciężkich katastrof.Po każdej z nich szukaliśmy winnych.I po ostatniej katastrofie wrzesniowej znane zjawisko dziejowe wystąpiło z niezwykłą mocą,tem niezwykleszą,ze istotnie niesłychany w dziejach świata cios dotknął nasze pokolenie.I bezpośrednio po tragicznych dniach wrzesniowych i później - i w kraju rabowanym i na tużaczce wśród obcych - szukaliśmy i wciąż szukamy winnych.Nie jst naszym powołaniem ani zamiarem walczyć z tem powszechnem zjawiskiem.Chcemy raczej tylko zalecić współrodakom umi oraz uprzytomnić Im;

I.ze nie jesteśmy sądem i nie mamy prawa do ferowania wyroków zakaższa bez wysłuchania "winnych";

2/2e najbardziej stronnicy, ale nie pozbawiony resztek uczciwości, sąd nie wydaje wyroku, nie mając w ręku całości materiału dowodowego;

3. Nie wrzeszczcie na obcej ziemi, ani nie uchodźcie sobie o siebie widowiska dla obcych, ani nie należy zatruwać "potępionczesi swarami", ciężkiej doli uchodźczej.

Przyjdzie dzień, gdy zbierze się sąd i winni zostaną ukarani i potępieni. Dzień ten przyjdzie wtedy, gdy już będziemy u siebie, na własnej ziemi. Dnia Sądu nie wolno nam przyspieszać dla pozorów uspokojenia wzburzonych sumień, albo, co gorsze, dla zakatwienia jowiché niezlikwidowanych rachunków.

Jeszcze o jednej rzeczy p. niętajmy. Bywały w dziejach narodów katastrofy, co do których sąd sprawiedliwy wydawała dopiero historia.. I zdarzało się, że historia bywała sędzią surowszym nie dla tych, którzy w oczach mas współczesnych byli winowajcami, lecz dla tłumów, które tych "winowajców" ślepo i pochopnie stawiały pod pręgierz.

W gmachu Poselstwa Polskiego w Sztokholmie wisi tabliczka z mądrym napisem: "Gadulstwem szkodzisz POLSCE". Jakże by toby dobrze, gdyby każdy Polak, -zwłaszcza na obczyźnie- miał tę tabliczkę nieustannie przed oczami...

Dnia 18 bm. w serii odczytów Sekcji Kult.-Oświat. Polskiego Komitetu Pomocy w Szwecji odbył się w Klubie Polskim "Ognisko" odczyt inż. Adama Barcińskiego p.t. "Wzajrzynaj do filmu". Barane, żywe i wielostronne ujęcie przez prelegenta ciekawego tematu spotkało się u licznie zebranych słuchaczy z dużym uznaniem.

Komitet szkolny w Sztokholmie uruchomił kursy gimnazjalno - licealne i z dnim 21 bm rozpoczęła się nauka.

Komitet prosi o zgłoszenie spólnionych uczni pod adresem Klubu Polskiego "Ognisko" w Sztokholmie.

Dnia 25 bm o godz. 19.30 w lokalu Klubu Polskiego odbędzie się odczyt mgr. Folejewskiego na temat "Wojna polsko-niemiecka w oświeleniu prasy szwedzkiej"

Notatka w poprzednim numerze naszego Informatora p.t. Polski wrzesień w odgłosach prasy szwedzkiej - stanowi wyciąg z korespondencji do "Robotnika" w Londynie.

Kronika gospodarcza

ASRR. ogłoszony został dekret z dn. 2.10.1940 o państwowych rezerwach pracy, jak głosi komentarz w "Izwiestjach" z dn. 3 bm "dekret ten jest nowym środkiem wzmożenia gospodarczej i wojskowej potęgi państwa Sowieckiego". Dekret przewiduje pobór do szkół rzemieślniczych, kolejowych oraz przysposobienia fabrycznego młodzieży męskiej w wieku od lat 14 do 18 na przeciąg lat czterech w ilości od 800 tys. do 1 miliona rocznie. Wszyscy, którzy odbędą przeszkolenie będą uważani za zmobilizowanych i obowiązani będą do przepracowania czterech lat pod rząd w przedsiębiorstwach państwowych.

W odległości 20 km. od miasta Łubne w okręgu Poltawskim wydobyto pierwsze źródło ropy naftowej. Dnia 20.9.40 w niewielkiej głębokości wydobyto pierwszą tonnę ropy naftowej. /Izwiestje, z dn. 7.10.1940 /